

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Doctrinale

Alexander <de Villa Dei>

[Straßburg], 19. Juli 1490

De declinatione pronominiūm

[urn:nbn:de:bsz:31-290421](#)

De declinatione pronomínium

Enephis

transmutatōe s̄bstantie. et dī a meta qđ est trans. et morphos mutatio. An Grecista. Immutat morphos hic metamorphosis extat. Memphis est priuini nomē cuiusda deo. An Ebedolus. Memphis critiū testatur adhuc mare rubrū. i. rubro maris rubri testatur adhuc exitum illi? deo. Item exitū i. ignalus exitus vel mors vel tormentū. Dat gene sis. Dicit q̄ h̄ nomē genesis habet in ḡcō genesis vel genelcos. in accusatiōe genesim. in v̄to genesis sicut in nō. s̄ in alijs casibus habet i.

Genesis

Genesim quodā reperit declinari i omib⁹ casibus sicut nomē tertie declinatōis. et tunc est idem q̄ natura vel generatio. Sed q̄ declinat p̄ regulam hic positam. tunc est idem q̄ quidam liber veteris testamenti.

Moyses

i. quo describit creatio mundi et generatio p̄mox parentū. An. Ortu natura. liber est genesis quoq̄ dicta. Item moyses habet moysiū genitivo. et in alijs casibus declinatur sicut nomen tertie declinatōis. Et dī a moys grece qđ est aqua latine. qđ moyses adhuc parvulus positus fuit a parentib⁹ suis in mare cū cunis eius. q̄ diuinus reseruat⁹ in uēt⁹ est in ripa fluminis a filia pharaonis. q̄ colligēs eum adoptauit eum sibi et vocavit eum moysiū. q̄ de aqua sumptis eius inclusum in fiscella cirpea quadaz bitumine p̄glutinata disposita ad modū arce. Et ponitur triple fuisse arca. An. Tempib⁹ tres esse trib⁹ cognomina arcas. Prima Noe Moysi fuit altera. tercia christi. Lignea p̄ma. secunda metallica. tercia venter scilicet Marie. Tercia. lignea prima. secunda metallica. tercia neutrum. Octo p̄or. tria posteriora tulit. altera solum. Lege carens. sub lege manens. hec lege soluta. Hāc pelag⁹ tulit. hāc moyses. hāc spūs almus. Dat iesus um q̄rto. Dicit q̄ iesus b̄z um in actō i. in alijs casibus b̄z u. et q̄rte declinatōis. q̄rte casus q̄s b̄z. illos b̄z ad modū uois q̄rte declinatōis. Item hebraice dī iesus. grece soter. latina salutis et saluator. An. Est iesus hebreus. soter vor greca. latina Saluator. tribus his est significatio sola. Et interpr̄tatur traliter. H̄ste est saluator omniversi seculi. Et q̄ scribitur cū h̄. interpr̄tatur sic. H̄ste homo est saluator omniversi seculi. q̄rte versus h̄ et versus deo. Item scribit h̄ nomen ih̄s q̄nq̄ trib⁹ f̄ris cū titello ad designandū misteriū sancte trinitatē. sic scilicet ih̄s. vel sic ih̄s. Et q̄n scribit cū omib⁹ f̄ris suis tūc nō debet ibi ponī h̄. q̄ est nota latine aspiratōis. nō enim latīnū est. nec aspirat̄. s̄ detet p̄ma ei⁹ syllaba trahi. i. p̄duci. vñ. Nō aspirat̄ iesus s̄ p̄ma trax̄. Et q̄rē p̄priū nōmē. ideo potest ad placitum corrip̄i vel. p̄duci. ut pat̄ in tertia parte bui⁹ libri. vñ. Ad placitū ponī p̄priorū multa notauit.

De declinatōe p̄nomīnium

Et declinandi p̄nomīa norma quaterna
In hac parte aut̄ de determinat de quatuor formis declinationis pronominis dicens. norma declinandi pronomina est quaterna. sc̄z prima secunda tercia et quarta.

De declinatōne pronomīnum

Querit. quare post declinatōni nois determinat de declinatōe pro Queritur
nomini. Holo. ideo qz. pnomē loco pprī nois ponit et certā b̄l psonam Arguit.
Arguit. pnoia sunt cassa et vana sūm Priscianū. ḡ nō possunt ponit lo Arguit
co pprī nois. Holo. h̄ dictū est verum qn̄ sunt p̄sigerata ex̄ demōstra
tionē et relatōe et tūc dicit̄ vana p tanto qz nō significat aliquā deter
minatā rem.

.i. regula

Estqz mei vel mis in prima tuiqz suiqz
hic pnoi ego .i. recte declinatōis

Prīa decl
natio

Recto persone non seruit regula prime

Dic q̄ ista tria pnoia. si ego mei vel mis. tu tu vel tis. et sui sibi sunt i
pma norma declinationū. i. sunt pme dedicatōis. Et dicit̄ vlt̄ri q̄ regu
laris decliatō nō seruit ntō pme psonae. qz irregulatē facit suos obliq̄s
vt illi? .i. regula .i. decliatōis

Hebet ius facere ḡtō norma secunde

Secōa dedi
natio

Hebes formare per eam pronomina quinqz

.i. pdict̄ pnois .i. p̄mitia sp̄s .i. fertur .i. fore

De p̄mitis

His octo species primaria dicitur esse

Dic q̄ norma scde declinatōis pnois facit ius i ḡtō. et p ea declinatē
qz pnoia. s. ille ip̄e iste h̄t is. Et hec octo pnoia pdicta sunt p̄mitie sp̄s Arguit.

Arguit. sūt pl̄a noia scde declinatōis q̄z qz ḡ tert̄ est falsus. Vnde. d̄s pbae de h̄. pnomē idem. Holo. comprehendit s̄b suo simplici. s. is.

Querit. quō declinab̄t idē. Holo. sic. Ntō h̄ idem hec eadē h̄ idē. ḡtō. b̄ eiudē. dētō huic eidē. ḡtō b̄ eiudē. h̄ eadē. h̄ idē. abtō ab h̄ codē ab hac eadē ab h̄ codē. In ntō pl̄i idem eadem eadē. ḡtō eiudē eadē. d̄m eiudē. d̄o idem vel eiudē. actō eosdē eadē eadē. abtō ab his

ntō idem vel eiudē. .i. p̄demonstratia sit .i. relta sit .i. octo .i. s̄ba

Monstrat et referit hec; et quasi fixa manebūt Herelatis

ista quatuor .i. relta sit .i. alia pnoia .i. p̄demonstratia sunt et demōratis

Is suis ip̄e sui referit; sed cetera monstrant

h̄. pnoi .i. relta et demōratis .i. pnomē

Ille refert monstrat; non facit hoc aliud

meus tuus suis in vi nostras vestras

Heqz tribus primis septē sit origo supremus He deriva tuus.

b 2

De declinatōne pronomīnum

s. septē derivativa. vt me⁹ tu⁹ r̄e.

Personas duplices hec designare vident

i. denotat

Cum possessore possessio significatur

i. declinans b. pnomē

Formās quis vel qui donato crede minori

s. pnois s. declinatōez

s. declinatōem.

Tertia p primam fit noīs atqz secundā

i. declinatōes i. dividit s. mīnor i. satis.

Has tres distinguit donatus sufficientes

s. dedia pnois s. declinatōi i. silis i. fore

Quarta quidem terne par debet noīs esse

Est declinandi. Item pnomē bīm tonatum sic diffiniuntur. Est pars ordinis q. p nomine posita tantidem penes significat psonāqz interdu recipit. Item bīm Priscianum diffiniunt sic. Pnomē est pars ordinis que loco pprī noīs ponit et certā significat psonam. Item pnomē dupli ci de causa inuentū est. scz causa necessitatis. et causa cōmoditatis. Causa necessitatis fuit quia ante inuentōem pnomis nō poteram exp̄mēre mentis pceptum. qz tūc verba pme et secunde psonē nō habuerunt supp̄ista. Causa cōmoditatis est certitudo locutōmis et sententie. Si cīm dice retur fortes pugnauit. et fortes fleuit. dubium esset audienti. ut sit idē fortes q. pugnauit et fleuit. ex quo pprī nomē potest plā equo ce signifi care. s. cum dī fortes pugnauit et ille fleuit. ibi audīes certificatus est q. locutio fit de eodem sorte. iuxta illud. Nomina nō certe dant. qd pnois certe. Est declinandi. Sententia. Item quadruplex repertus de declinatio in pnomīnbz. scz pma secunda tertia et quarta. q. infra declarabitur p ordinem. Item tria sunt pnoia pme declinatōis. scz ego tu et sui. cu eoꝝ pdeclinis. Et dī aliquod pnomē pme declinatōis quia mittit genī singularē in ei vel in is. et dīm in i. vt ego mei vel mis mibi. tu tui vel tis tibi. Et nota q. ego facit a se irregulatiter suos obliquos. vt patet ibi. Recto persone. Item quidam ponit differentiā inter mis et mei. et tis et tui. dicentes q. mis et tis important possessionē impuram sed mei et tui possessionē puram. vñ. His est concessum. sitq; mei pro pprī. Idem dicit Jobannes de gar. en? Inter mis atq; mei solet distātia talis sumi. vñq; mei possesso dicitur esse pura. q. p mis extranea significatur. Sed tec differentia non est a pmissis grāmaticis posita. puta a prisciano et donato. nec hodiernis temporibus in nostro cōmuni usū seruat. Nonim? esū in differēt me vel mis. cui vel tis. put mei? cōgruit

Quadru-

plexē deci-

natio pno-

mīnis

Pria deci-

natio pno-

mīnis

Differēt

mis et mei.

De declinatione pronominum

in metro. **I**te ego tu sui irregulariter declinans. et in autor solū fa^cit mentē de irregularitate b^o pnois ego. Et h̄ ideo. qz magi irregulariter declinat q̄ alia duo. s. tu t̄ sui. **I**tem quoz sunt pnoia sede declinatio-
natis. ille ip̄e isteb̄ is. **E**t dicūt sede declinatio-^{nis} qz mittit ḡm su-
gularē in iusuel in ius. t̄ dīm in i vel in c. vt ille illius ali. hic huic buic
sede ip̄e isteb̄ h̄ t̄ is sunt p̄mitive specie. qz nō deriuat ab alijs h̄ alia deri-
uant ab istis. **E**t hec octo pnoia sunt q̄si fixa. t̄ b̄stātiua. qz possunt redi-
ctio-^{nis}. **D**e p̄mitis
cōsiderare suppositūz verbo psonali. vt ego curro. tu disputas. Ille scribit. hic
cantat t̄c. **I**tem quedā de his sunt relativa t̄ qdā demonstrativa. **I**tem pnoib̄.
is suus ip̄e sui sunt relativa. **I**tem h̄ pnomē ille ē demonstratiū et relati-
vū simul solū t̄ nullū aliud pnomē. **I**tem alia pnoia sunt demonstrativa
q̄ sunt decē h̄m cōmunes grāmaticos. vñ. **D**ic ego tuq; me^c noster vñ
tu^c iste Nostras t̄ vestras demonstrativa vocant. **T**heoq; trib̄ p̄mis **D**e deriva-
septem. **I**tem septē sunt pnoia deriuative specie. q̄ deriuant a trib̄
p̄mis. pnoib̄ p̄mitive specie. **E**xemplū hec septez pnoia me^c tuus suus
noster vester nostras t̄ vestras sunt deriuative specie. t̄ formant ab istis
trib̄ p̄mis. pnoib̄ q̄ sunt ego tu sui. quia ab h̄. pnoie ego inci descendit
me^c a ū. t̄ noster a ū. t̄ nostras nosratis. Ab h̄. pnomie tu cui descendit
tu^c a ū. t̄ vester vestras. **E**t ab h̄. pnoie lui descēdit su^c a ū. **E**t signif-
fiant duplices psonas. scz tā possessorē q̄ rem possētam. vt men. i. aliquid
mei. t̄c. **I**tem h̄m autores modū significādi sunt q̄nq; pnoia gentilia.
scz meas tuas suas nostras t̄ vestras. h̄m alexandru t̄ in cōmuni vñ
loquentiū balem^c solum duo. scz nostras et vestras. **E**t sic dicimus q̄n
decim esse. pnoia simplicia t̄ finita. scz ego tu sui ille ip̄e iste hic is meus cīm sunt p-
tuus suus noster vester nostras t̄ vestras. **H**z donat^c ponit solū tredecim nomina
qz nō curat de duob̄ pnoib̄ scz nostras et vestras. **I**tem dī notāter
simplicia. q̄ computādo etiā pnoia composita sunt multo plū q̄q̄ quin-
decim. scz egometipse. suinet ipsemē. t̄c. **I**tem dī notanter finita.
quia h̄m donatū sunt quedam pnoia infinita. scz quis qualis t̄c. **E**t illa
etiā nō numerantur inter pnoia. h̄ dicim^c q̄ illa sunt noia habetia secundaz
declinatio-^{nem} pnois. **I**tem q̄svel qui debet declinari sicut pnomē se. **U**trū q̄s qui
cunde declinatio-^{nem}. vt patet in donato minori. **I**tem quis talis qualis talis t̄c. sine
quant^c t̄c. h̄m donatuz sunt pnoia infinita t̄ cōmuni. ḡ. **E**t mouet tali pnoia lnoia
motu. qz om̄e pnomē ex forma sue impositōis indifference pertinens
est ad om̄e suppositū. t̄ p̄ demonstratio-^{nem} t̄ relatio-^{nem} potest certificari.
sicut ille ip̄e isteb̄. t̄c. licet h̄m se sunt valde p̄fusa et cassa. quia nō ma-
gis respicit vñ suppositū q̄ aliud. h̄ p̄ demonstratio-^{nem} t̄ relatio-^{nem} cer-
tificant. vt dicendo ille currit demonstrando sorte. **S**imiliter cum dico
sortes currit t̄ ip̄e mouet p̄ relatio-^{nem}. ibi em patet q̄ illa pnomina cer-